

Kuba

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.19.

Fertőzöttség állapota

Fertőzések száma: január 18-án: 18 773 fő

(Folyamatosan frissített adatok itt érhetők el: <https://salud.msp.gob.cu>)

Járványhelyzet állapota: tavaly december elejétől **a regisztrált fertőzöttek száma drasztikusan megugrott, egy hónap alatt megduplázódott az eddig összes fertőzésszám! A hivatalos adatok szerint a járvány kitörése óta összesen 175 fő hunyt el koronavírushoz köthető betegségben. Az esetszámok növekedése miatt a főváros Havanna január 12-től ismét visszakerült az „autochton transzmissziós” fázisba. A kubai kormány csökkentette az országba érkező járatszámokat, de a turizmust nem állítják le.** A termékhiány miatt a boltok előtt változatlanul kígyózó sorok vannak, amelyek ugyancsak nem kedveznek a vírushelyzetnek. Átlagban országszerte már napi 350 és 500 fő újonnan megfertőződött beteget számolnak. A detektált eseteknél elsősorban a külföldről behozott fertőzés jellemző. A legtöbb új pozitív esetet jelenleg Havanna, Matanzas, Camgüey és Santiago de Cuba tartományokban mérik, ahol a nagyobb nemzetközi repülőterek is találhatóak. Mindenezen tartományok visszaszorulásra kerültek egy-egy fázissal. **A maszkviselés továbbra is kötelező országszerte, főleg a közösségi helyeken!**

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

2020. október 12-től életbe lépett új rendelkezések Kuba vonatkozásában:

A kormány három szakaszt határozott meg, amelybe az egyes tartományok sorolhatók, a vírushelyzet függvényében:

1. Járvány szakasz:

- Korlátozott, ún. „autochton transzmissziós fázis”: amikor egy lehatárolt területen belül, több helyszínen is pozitív eseteket regisztrálnak a fertőzés terjedése miatt.
- Közösségi transzmissziós fázis: a pozitív esetek között nincs kapcsolat, illetve a fertőzések egy adott területre jellemzőek.
- Mindkét fázis esetében korlátozzák a tevékenységeket és a szolgáltatásokat.

2. Helyreállítási szakasz:

- 1. fázis: a tevékenységek és a szolgáltatások egy része újraindul, fenntartva a korlátozások többségét.
- 2. fázis: további szolgáltatások és tevékenységek nyílnak meg, az egészségügyi előírások betartása mellett.
- 3. fázis: az alacsony egészségügyi kockázattal járó szolgáltatások és a gazdasági tevékenységek többsége újraindul, a higiéniai előírások fenntartása mellett.

3. Az ún. „új normalitás” szakasza:

- **Minden termelési tevékenység és szolgáltatás újra indul a megfelelő egészségügyi rendelkezések betartása mellett**, amely biztosítja a koronavírussal történő együttélést ebben az új szakaszban.
- A védőmaszk használata a 2. szakasz valamennyi fázisában kötelező, az „új normalitás” szakaszában azonban a maszkhasználat csak zárt térben (iskolákban, üzletekben, munkahelyen stb.) kötelező.
- Továbbra is fenn kell tartani a fizikai távolságtartást az egyes személyek között. Tilos a belépés a közösségi helyekre (pl. iskolák, munkahelyek) mindazon személyeknek, akik a koronavírusra utaló tüneteket (láz, hidegrázás, köhögés, torokfájás, orrdugulás, hasmenés stb.) mutatnak, vagy egyéb fertőző betegséget hordoznak. Tünetek esetén, kötelező azonnal felkeresni a lakóhelyhez legközelebb eső egészségügyi intézményt.
- A kéz- és tárgyi fertőtlenítés kötelező az iskolákban, a munkahelyeken és a tömegközlekedési eszközökön. Biztosítani kell a védelmi eszközöket azon személyek, munkavállalók számára - különösen az egészségügyi dolgozók esetében - akik több emberrel állnak kapcsolatban.

A 2020. október 12-től bevezetett intézkedések az „új normalitás” jegyében

Az „új normalitás” szakaszába lépő tartományokban:

- Felfüggesztik a tartományi és települési védelmi tanácsok működését.
- Fenntartják az egészségügyi ellenőrzéseket, melyek célja, a megelőzés és a kockázatok csökkentése.
- Megmaradnak a korábban kialakított egészségügyi rendelkezések, protokollok.
- PCR tesztek végeznek azok esetében, akiknél COVID betegsége utaló jelek mutatkoznak. A légzőszervi megbetegedésben elhunyt személyeket ugyancsak tesztelik, még ha esetükben nem is feltételezték koronavírussal való megbetegedést.
- Fertőzés esetén az otthoni karantén kötelező (a fertőzőtől közel álló személyek esetében is. Kivételt képeznek: az idősebb korosztály, illetve mindazok, akiknél nem garantált az otthoni egészségügyi szabályok betartása).
- Megerősítik és kiszélesítik a mikrobiológiai és molekuláris biológiai laboratóriumok hálózatát az egyes tartományokban.

Nemzetközi utazásokkal és a kubai állampolgárokkal kapcsolatos intézkedések

- A nemzetközi utazások során folytatódik a szigorú ellenőrzés a repülőtereken és a kikötőkben. **Januártól minden belépőnek kötelező érvényes negatív PCR tesztet felmutatnia, illetve egy újabb teszten átessen a repülőtéren.** A turistákat a hotelekben egészségügyi személyzet felügyeli, kubai állampolgár esetében otthon kell eleget tenni a karantén előírásoknak.
- Az a kubai állampolgár, aki a koronavírus miatt nem tudott visszatérni Kubába, s eközben 24 hónapot meghaladta az országon kívüli tartózkodása, annak az adott országban működő kubai konzulátushoz kell fordulnia, lejárt útlevelel is be tud lépni az ország területére.
- A kubai állampolgárok ismét utazhatnak külföldre, amennyiben újra indulnak a kereskedelmi járatok.
- **Jelenleg az országba történő belépést követően mindenkinek kötelező a PCR elvégzése. A turistáknak a teszt eredményéig az előzetesen megadott szálláshelyen**

kell tartózkodnia, illetve az ötödik napot követően újabb PCR-t kell csináltatni!

Negatív eredményt követően elhagyhatja a szálláshelyet.

Az egészségügyi szolgáltatásokról, munkavégzésről, közlekedésről

- Garantált az egészségügyi szolgáltatás hálózatának működése, a megfelelő biztonsági előírások betartásával.
- Országsszerte bővítik az egészségügyi intézmények intenzív osztályait.
- Tartományonként legalább egy kórház fogadja a koronavírussal fertőzött felnőtt betegeket, míg egy másik egészségügyi intézmény, a fertőzött gyermekeket.
- Helyreáll a munkahelyi és a bérezési rend.
- A repülőterekre csak azok léphetnek be, akik érvényes repülőjeggyel rendelkeznek, egyben ösztönzik az elektronikus jegyvásárlást. A repülőterekre maximum 2 fő mehet kírérőkeént.
- Helyreállnak a helyközi és az interurbán tömegközlekedési szolgáltatások.

Az oktatásról és a szabadidős tevékenységekről

- Az oktatási intézményeket november 2-től újra nyitják - Havannában is.
- Az 1. szakasz esetében - a tanítási rend folytonosságának biztosítása érdekében - az oktatást a speciális viszonyokhoz igazítják.
- A felsőoktatásban, a 2019/2020-as tanévet október 30-ig kell befejezni és december 30-ig lezárni. A következő szemeszter jövő év februárjában indul.
- Újra nyílnak a szociális intézmények, filmszínházak, színházak, parkok.
- Ismét megnyitnak a bárók, éttermek.

Legfrisseb korlátozások, információk:

Havanna:

- A közösségi közlekedés este 9 óra és reggel 5 óra között szünetel. Ez vonatkozik a magántulajdonos személyautókra és a bérelt gépjárművekre is!
- Január 12-től a tartományok közötti utazás felfüggesztésre került, azaz Havannából nem lehetséges a kiutazás más területre, csak nagyon indokolt esetekben és orvosi vizsgálatot követően.
- Mozik, színházak, éttermek, szórakozóhelyek ismét bezárnak, étel csak elvitelre rendelhető.
- A közösségi helyeken pl. parkokban nem lehetséges a tartózkodás, de szabadon lehet mozogni.
- Tilos bármilyen társasági magánrendezvény pl. esküvő szervezése.
- Zárnak a medencék is, csak a szabad téren található kondigépek használhatók.
- Az iskolai oktatás január 14-től felfüggesztésre került Havannában.
- A szállodák maximum 60 %-os kapacitással működhetnek. A turizmus folytatódhat, de szervezett kisebb utazások nélkül.

Matanzas:

- Az „új normalitás” szakaszból visszaszorolták a tartományt a „helyreállítási szakasz” 1. fázisába.

Camagüey:

- Az „új normalitás” szakaszból visszasorolták a tartományt a „helyreállítási szakasz” 3. fázisába.

Santiago de Cuba, Guantánamo:

- Az „új normalitás” szakaszból visszasorolták a tartományt a „helyreállítási szakasz” 1. fázisába.

Az „új normalitás szakaszban” lévő tartományok: Sancti Spíritus, Ciego de Ávila, Las Tunas, Holguín, Granma, Isla de Juventud.

Gazdasági korlátozások – (tervezett) feloldási ütem:

A kormány bejelentette, hogy Kubában az **idén ismét tervezik megrendezni a novemberben esedékes „Havannai Nemzetközi Vásárt” (FIHAV)**. A rendezvény 2020-ban online formában került megrendezésre december 8. és 9. között. A belföldi turizmus a nyár folyamán újra elindult. **Az „új normalitás” szakaszban újraindulnak a gazdasági-kereskedelmi tevékenységek** a szükséges egészségügyi protokoll betartása mellett, illetve országszerte immár szabadon folytatható bármilyen gazdasági tevékenység az előírt egészségügyi szabályok betartása mellett.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Kereskedelmi célú szállítmányokat az állami szereplők fogadnak, illetve az exportra szánt termékek kiszállíthatók. Elsősorban **azon alapanyagok és termékek importálhatók, amelyek feldolgozást követően kivitelre kerülnek.** A donációs tartalmú szállítmányok különgepekkel, humanitárius járatokkal és immár kereskedelmi formában is érkeznek.

Logisztika és szállítmányozás állapota

Nemzetközi humanitárius és donációs célú szállítmányok továbbra is érkehetnek. A kereskedelmi szállítmányozó cégek (pl. DHL) tevékenysége újra elindult, de egyelőre csak innen küldeni lehet, fogadni nem csomagokat. **A személyszállítás ismét lehetséges, immár kereskedelmi célú repülőjáratok is beléphetnek az országba.** A csomagok és postai küldemények is megérkezhetnek. Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítmányozás kubai részről ismét működik, gépkocsibérlés lehetséges, de kizárólag csak bankkártyával.

Gazdasági kilátások

GDP (szakértői becslések alapján): 2020-ban - **11,0 % volt a kormány által közölt adatok szerint.**

A statisztikai szolgáltatás erős állami kontroll alatt működik, illetve munkanélküliség és infláció hivatalosan nem létezik Kubában, valójában a január 1-től bevezetett „monetáris reform” keretében az infláció emelkedik, mert a kormányzat központilag szabott árakat főleg a mezőgazdasági termékeket illetően.

A kommunista tervutasításos gazdasági modell miatt Kubában nem releváns a fogyasztói és bizalmi indexek alkalmazása és vizsgálata, nem áll rendelkezésre ilyen típusú adat. Alaphelyzetben is általában hiánygazdaságról beszélünk, amelyben **a legnagyobb külkereskedő a monopolhelyzetben lévő állam, azonban már a törvények lehetővé teszik**

magánszemélynek és magántermelőknek külkereskedelmi tevékenységet folytatni kijelölt állami szereplő „közbeiktatásával”. Ez az „elméleti” engedmény egyelőre a gyakorlatban nem igazán működik.

A kettős valutarendszer (kubai peso, kubai dollár) felszámolását hivatalosan korábban már bejelentették, így 2021. január 1-től megszűnik a CUC és csak a CUP marad forgalomban. A kormányzat által megállapított hivatalos árfolyam: 1 USD = 24 CUP. A CUC teljes kifutására 180 nap haladékokat határoztak meg, azaz nyárig még érvényes fizetőeszköz marad. A „nulladik napon” (január 1.) elkezdődött az unifikáció, azaz a kovertibilis kubai peso (CUC) megszüntetésére kerül *(Mj.: a jelenleg két forgalomban lévő fizetőeszköz mellett már korábban létrehozták az ún. MLC-t (Moneda Libremente Convertible), amely olyan számlapénz, amely csak elektronikus formában létezik, azaz a bankszámlára történő „keményvaluta” befizetését követően lehet elektronikusan használni a számlához kapcsolódó kártya birtokában).* Július 20-tól eltörölték az USD-t sújtó 10 %-os különadót és ún. „dollárboltokat” nyitottak országsszerte, amelyekben kizárólag deviza alapú bankkártyával (MLC) lehetséges a fizetés. A kormányzat „dollárosítási” intézkedéseinek következtében a valutafekete piacon elszállt a kubai kovertibilis peso (CUC) értéke, jelenleg pl. 1 euró kb. 1,7 CUC-ot ér. Az állami hivatalos pénzvátokban nem lehetséges CUP-ot USD-re váltani, kizárólag USD-t lehet CUP-ra váltani 24-es szorzóval, de valójában a fekete piacon (utcán) 1 USD 55-60 CUP-ot ér. **A nemzeti valuta árfolyamváltozása jelenleg nem tükrözi a valós gazdasági teljesítményt!**

A kubai kormányzat megerősítette, hogy **eltörlésre kerül az 1962-ben bevezetett kubai „jegyrendszer” (libreta),** amely jövedelemtől függetlenül minden kubai állampolgárnak biztosítja az alapvető élelmiszerek és tisztálkodási eszközök támogatott áron történő megvásárlását. Kuba jelenleg súlyos gazdasági válsággal küzd, fizetési mérlege jelentősen felborult elsősorban a turizmus által generált bevételek elmaradása miatt. **Kuba történelmi mértékű gazdasági reformot jelentett be,** amelyet 2021. január 1-től indítanak. A kormányzat szerint rövidtávon szükséges csak a „részleges dollárosítás”, amely több – kizárólag MLC-t elfogadó – boltlánc létrehozásában manifesztálódott. Kiemelték, hogy az unifikációval párhuzamosan **megvalósítják a bérek és nyugdíjak reformját,** illetve **eltörlik a „szükségtelen” állami támogatásokat.** Megnyugtatta a lakosságot, hangsúlyozta, hogy **a magán bankszámlákon elhelyezett betétekhez nem nyúl az állam** és minden megtakarítást tiszteletben tartanak.

Kiemelt ágazatok helyzete:

- **Mezőgazdaság és élelmiszeripar:** Kuba a fogyasztási cikkek és az élelmiszerek 80%-át importálja, a hazai termelés legfeljebb a cukorfogyasztást fedezi. **A kormányzati politika elsősorban az import kiváltását erősíti a szektorban, ugyanakkor képtelen a hazai keresletet kielégíteni,** így továbbra is behozatalra szorul. Az ország rendkívüli mértékben rá van szorulva a fehérje, illetve az állati takarmányok biztosítására, amelyet döntő részben ugyancsak importból fedez. Jelenleg súlyos élelmezési problémákkal küzd az ország.
- **Vízipar (vízkezelés, vízgazdálkodás): elavult, pazarló és az emberi egészségre ártalmas vízkezelő rendszerek hálózák be az országot,** folyamatos és időszakos műszaki problémák jellemzőek a vízellátást és víztisztítást illetően, továbbá a

kedvezőtlen időjárási viszonyok is erősítik, hogy minél előbb megoldást kell találni a hosszú távon fenntarthatatlan állapotokra.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

Fiskális intézkedések: **A kubai kormány elkezdte a magánvállalkozások gazdasági mozgásterének kibővítését**, azaz eltörlésre kerülnek azok a korlátozások, amelyek megszüntették mely területeken lehet vállalkozói tevékenységet folytatni, lehetőséget adnak állami szereplőn keresztül magánszemély részére export-import tevékenységet folytatni (Az első magántermelői termékek (avokádó) a spanyol és olasz piacra jutottak, de ez inkább szimbólikus jellegű lépés volt).

Monetáris intézkedések: **A hazai valuta (CUP) nem konvertibilis**, a hivatalos pénzügyi piacokon nem jegyzettek, nemzetközi kereskedelemben nem elfogadottak. Nincs jegybanki alapkamat, gyakorlatilag **nem létezik „klasszikus” értelemben vett monetáris politika**. A magánszektor részére eddig csak korlátozottan nyújtottak jelentéktelen összegű hiteleket, de a bejelentett **magánszektori reformot** követően a finanszírozási lehetőségek kibővíthetnek.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

- **Gépipar**
 - o folyamatos igény gépek, termelési célú berendezések vásárlására
 - o alkatrészek (motor, autó)
- **IT szektor**
 - o intelligens biztonsági megoldások
- **Egészségipar**
 - o gyógyászati segédeszközök, gyógyszerek
- **Vegyipar**
 - o Műanyagipari termékek, alapanyagok, csomagolóanyagok

Kubával történő külkereskedelem esetén **a magyar félnek minden esetben önálló, saját finanszírozásra kell támaszkodnia**, ugyanis az EXIM Bank jelenleg semmilyen formában nem támogatja a kubai piacra lépést pénzügyi ösztönző eszközökkel (7-es besorolásban van), illetve az amerikai embargó miatt a világpiacon hitelezők sem nyújtanak hitelt a Kubával kapcsolatos kereskedelmi tranzakciókra. A kubai partner alapesetben 365 napra fizet, de a tapasztalat szerint a gyakorlatban a fizetési határidő ennél több is lehet (akár 720 nap). Kubában eddig volt lehetőség külföldi, helyben fiókkal rendelkező kereskedelmi bankokon keresztül történő faktorálásra, azonban a devizabevételek elmaradása miatt a helyi pénzügyi intézetek jelenleg nem nagyon finanszíroznak kereskedelmi ügyleteket. Az USA szinte hetente jelent be további gazdasági szankciókat az ország ellen, amelyek **folyamatosan szűkítik a kubai kormányzat pénzügyi és finanszírozási mozgásterét**. Számos kubai bank és pénzügyi szervezet került fel az amerikai feketelistára, amelyekkel, ha bárki üzletet köt, akkor szankciókra számíthat, amennyiben az illető cég az USA-val is üzleti kapcsolatban áll. A Western Union november 26-tól felfüggesztette tevékenységét Kubában! A legutolsó szigorítás értelmében az USA feltette Kubát a terrorizmus támogató állatok feketelistájára, amely tovább korlátozza az ország finanszírozási lehetőségeit és mozgásterét.